

Motion till riksdagen

1988/89:Ub703

av Sten Svensson och Ivar Virgin (båda m)

Utbildningens regionalpolitiska betydelse för Skaraborgs län

Högskolan i Skövde är en av rikets minsta högskolor, fortfarande under utbyggnad. Högskolan har i årets budgetproposition – som en av få statliga verksamheter i Skaraborgs län – fått ett litet men välbehövligt tillskott till sin verksamhet. I det stora hela måste vi dock konstatera, att den utbyggnad av högskolan i Skövde, som inrättandet av högskolan borde ha varit utgångspunkt för, har låtit vänta på sig. Detta är desto mera oroande med tanke på att den senaste regionalpolitiska utredningen tydligt markerat, att Skaraborgs län i mångt och mycket har en svagt utvecklad infrastruktur. Vi vill därför återkomma till förslag i tidigare motioner om en utbyggnad av högskolan i Skövde inom det livsmedelstekniska området.

Det finns många goda argument för en utökning av högskoleutbildningen med livsmedelsinriktning i vårt land.

Livsmedelsförsörjningen spelar en utomordentligt stor roll i Sveriges ekonomi. En betydande del av hushållens disponibla inkomster används således till matkontot. Hög livsmedelskvalitet i fråga om näringsvärde, användbarhet, hållbarhet och smak är förutsättningar för fysiskt och socialt välbefinnande. En hög självförsörjningsgrad är nödvändig med hänsyn till utrikeshandelsbalans och försörjningstrygghet. En livaktig svensk livsmedelsindustri har dessutom möjligheter att tillföra landet exportinkomster.

Livsmedelsindustrin är den storleksmässigt sett tredje största industribranschen i Skaraborgs län. Branschen intar en femte position i riket; endast de tre storstadslänen och Kristianstads län har flera anställda. Branschens andel av industrisysselsättningen har ökat och är nu drygt 10 procent. För att ytterligare utveckla livsmedelsindustrin pågår undersökningar om möjligheterna till ökad förädling av jordbruksprodukter; branschens förädlingsvärde i länet är, jämfört med riksgenomsnittet, påfallande lågt. Dessutom finns ett påtagligt "exportöverskott" av mjölk, nöt- och fläskkött samt ägg; således konsumeras inom länet endast cirka 30 procent av länsproduktionen av dessa "råvaror".

I länet finns såväl närhet till råvaror som traditioner inom området. Enligt länsstyrelsens industriprogram är förutsättningarna goda för exempelvis ökad förädling av jordbruksprodukter och i viss mån användande av bioteknik i olika former. Såväl länsstyrelse och utvecklingsfond som företagen själva gör bedömningen att exporten kan öka avsevärt, i synnerhet inom den konkurrensutsatta delen av livsmedelsindustrin. Avgörande för en sådan expansion är emellertid möjligheterna till kvalificerad högskoleutbildning i länet. Endast en marginell del av arbetskraften inom den skaraborgska

livsmedelsindustrin har erhållit högskoleutbildning inom fackområdet. Utbildningsnivån är låg även bland befordrad personal. Inom den arbetsledande personalen är medelåldern dessutom över 60 år.

Högskolan i Skövde, länsstyrelsen och ett flertal organisationer och myndigheter har genom i stort sett samstämmiga uttalanden framfört behovet av utbildning för livsmedelsindustrin. Detta krav stöds av den koncentration av livsmedelsindustrier som finns i regionen, främst inom slakteri, mejeri och bageri. Det är dessutom väsentligt att tillvarata den speciella regionala förutsättning som personalkompetensen vid lantbruksuniversitetets institution i Skara innebär.

Sammanfattningsvis kan sägas, att Skaraborg – i likhet med framför allt Skånelänen – på ett unikt sätt förenar ett omfattande och livaktigt jordbruk med en betydelsefull livsmedelsindustri. Trots detta pågår – som ovan har antytts – en icke obetydlig "export" av livsmedel till andra län i riket. Detta borgar för att Skaraborgs län, även om nedskärningar framgent kommer att ske i det svenska jordbruket, utgör en betydande bas för livskraftig livsmedelsindustri. Härför talar också det faktum att de två största jordbrukskooperativa livsmedelsföretagen i Väst- och Mellansverige har förlagt huvudkontorsfunktioner till Skaraborgs län; i länet finns också betydande livsmedelsföretag utanför Kooperationen.

Det är vidare uppenbart, att Västsverige (här definierat som inkluderande även Jönköpings och Örebro län) är ett lika kraftfullt "livsmedelsområde" som de två Skånelänen. Med tanke på den starka koncentrationen av högskoleutbildning inom livsmedelsområdet till Sydsverige och den därav följande koncentrationen av studerande från detta område, är det därför både önskvärt och realistiskt att förlägga en livsmedelsinriktad utbildning med en västsvensk region som upptagningsområde till Skaraborgs län.

Under 1989 slutförs i Skaraborgs län ett sedan flera år tillbaka pågående utvecklingsarbete mellan högskolan i Skövde och länets livsmedelsindustri med syfte att utveckla en högskolelinje med livsmedelsinriktning. Den utbildning som föreslås är anpassad till de industriellt-produktionstekniska förutsättningarna inom livsmedelsindustrin men har också en bredare ansats, såtillvida att utbildningen föreslås rymma betydelsefulla avsnitt om frågor som rör livsmedelskvalitet och om biologiskt grundad råvaru- och produktkännedom av betydelse för livsmedelsindustrin; genom moment av det senare slaget kommer utbildningen på ett adekvat sätt att överbrygga den gräns som ofta blir följd av att två olika högskolesystem utbildar befattningshavare för å ena sidan livsmedelskedjans råvaruproduktion och å andra sidan förädlingsindustrin inom livsmedelskedjan. Ett sådant utbildningskoncept ger i sig dessutom goda möjligheter till regional samverkan mellan lantbruksuniversitetet och högskolan i Skövde.

Med utgångspunkt häri föreslår vi, att en lokal linje om 120 poäng med inriktning mot livsmedelsindustrin inrättas vid högskolan i Skövde fr.o.m. budgetåret 1989/90 med en planeringsram om 30 platser. Vi anser således att anslaget D 12. Lokala och individuella linjer och fristående kurser bör tillföras resurser genom en omprioritering inom den totala anslagsramen för en första årskurs av denna linje. Vi beräknar kostnaden för en årskurs av linjen till 885 000 kr. i budgetpropositionens pris- och löneläge.

Hemställan

Mot. 1988/89

Ub703

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi

1. att riksdagen begär att regeringen beaktar behovet av utbildning i Skaraborgs län som har strategisk betydelse för länet i den fortsatta regionalpolitiska planeringen i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om medel för en lokal linje med inriktning mot livsmedelsindustrin om 120 poäng vid högskolan i Skövde med 30 platser fr.o.m. budgetåret 1989/90 under anslaget D 12. Lokala och individuella linjer och fristående kurser.

Stockholm den 24 januari 1989

Sten Svensson (m)

Ivar Virgin (m)